

MAAELUMINISTEERIUM

ÜPP strateegiakava 2023-2027 tervikvaade

Marko Gorban

ÜPP strateegiakava juhtkomisjon

24.11.2021

ÜPP reformipaketi kronoloogia

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

Avalik konsultatsioon (mai), ÜPP teatis (november)

MFFi ettepanek (mai), ÜPP määruste eelnõud (juuni)

Läbirääkimised

MFFi heakskiitmine, ÜPP ülemineku-määruse vastuvõtmine (detsember)

ÜPP reformi kokkulepe (juuni), alusmääruste vastuvõtmine, DA ja RA vastuvõtmine (II poolaasta)

ÜPP strateegiakavade läbirääkimised (jaanuar-...)

ÜPP strateegiakavade rakendamise algus (jaanuar)

Ühine põllumajanduspoliitika 2023-2027

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandussektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

Sektori kaasajastamine põllumajanduses ning maapiirkondades teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil ning nende kasutuselevõtu ergutamine

TAGADA ÕIGLANE SISSETULEK

SUURENDADA KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA SUUTLIKKUS TOIDUAINETE TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE VASTASED MEETMED

KESKKONNAKAITSE

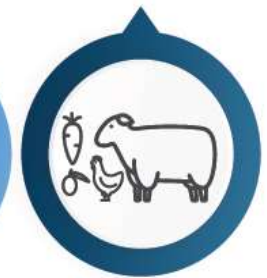
SÄILITADA MAASTIKUD JA BIOLOOGILINE MITMEKESISUS

TOETADA PÕLVKONDADE VAHETUST

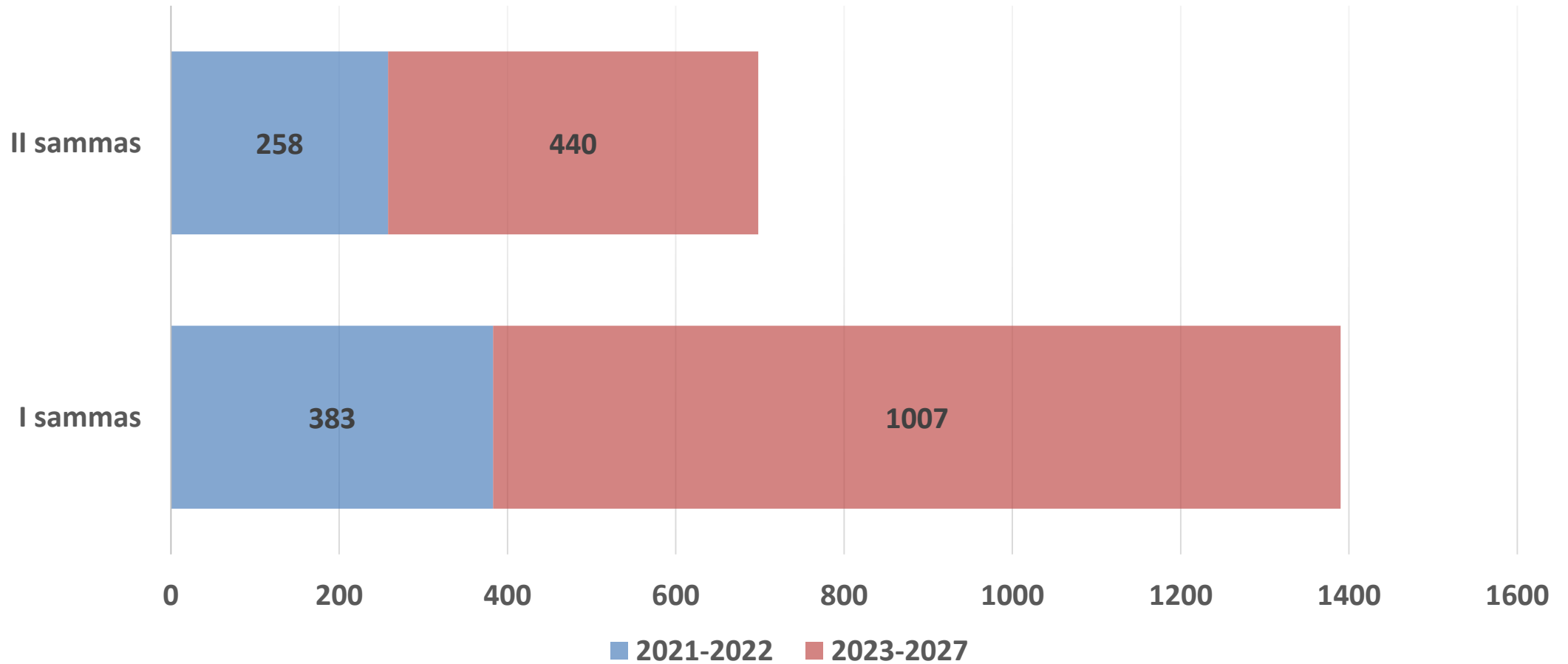

ELUJÕULISED MAAPIIRKONNAD

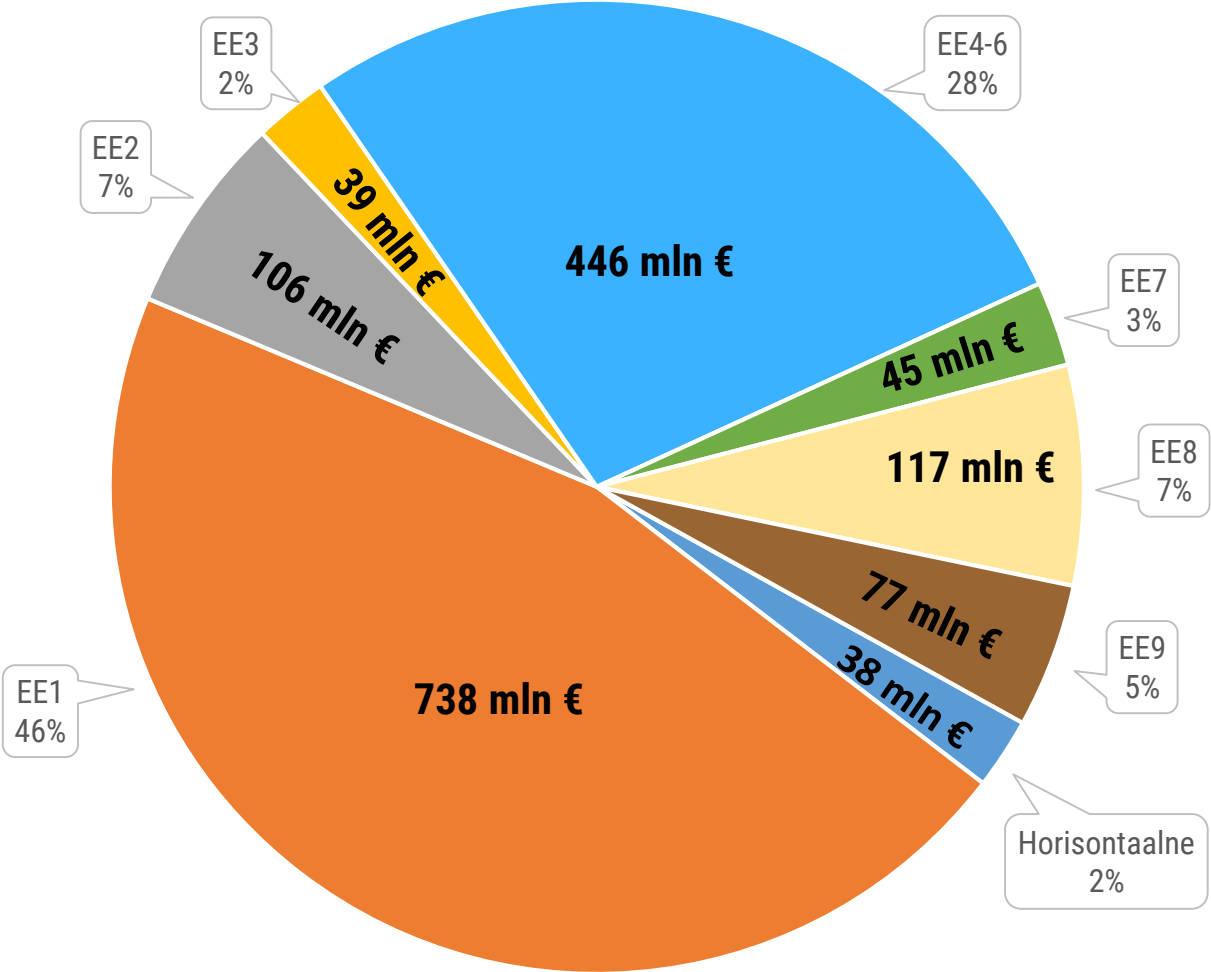

KAITSTA TOIDU JA TERVISE KVALITEETI

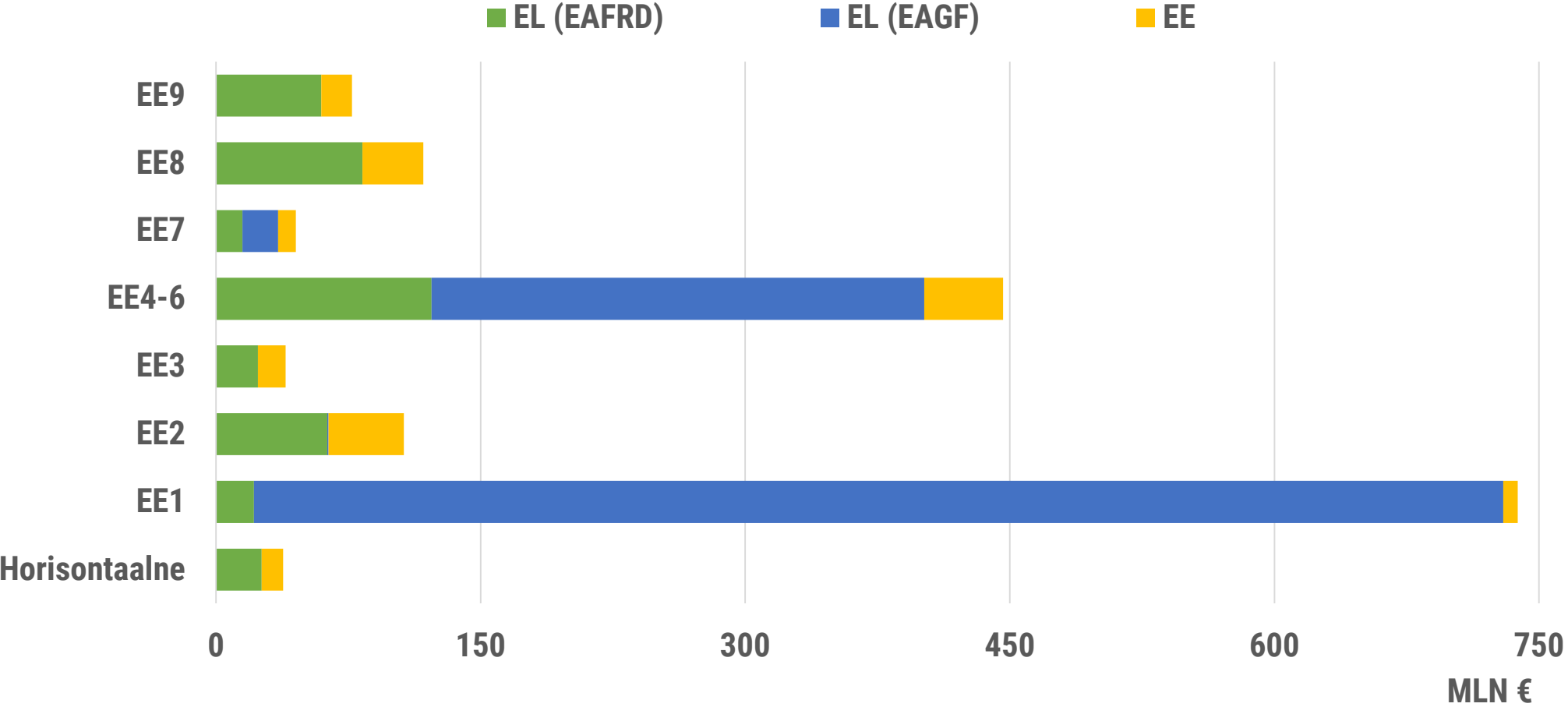
ÜPP rahastamine 2021-2027

Eelarve jaotus erieesmärkide vahel

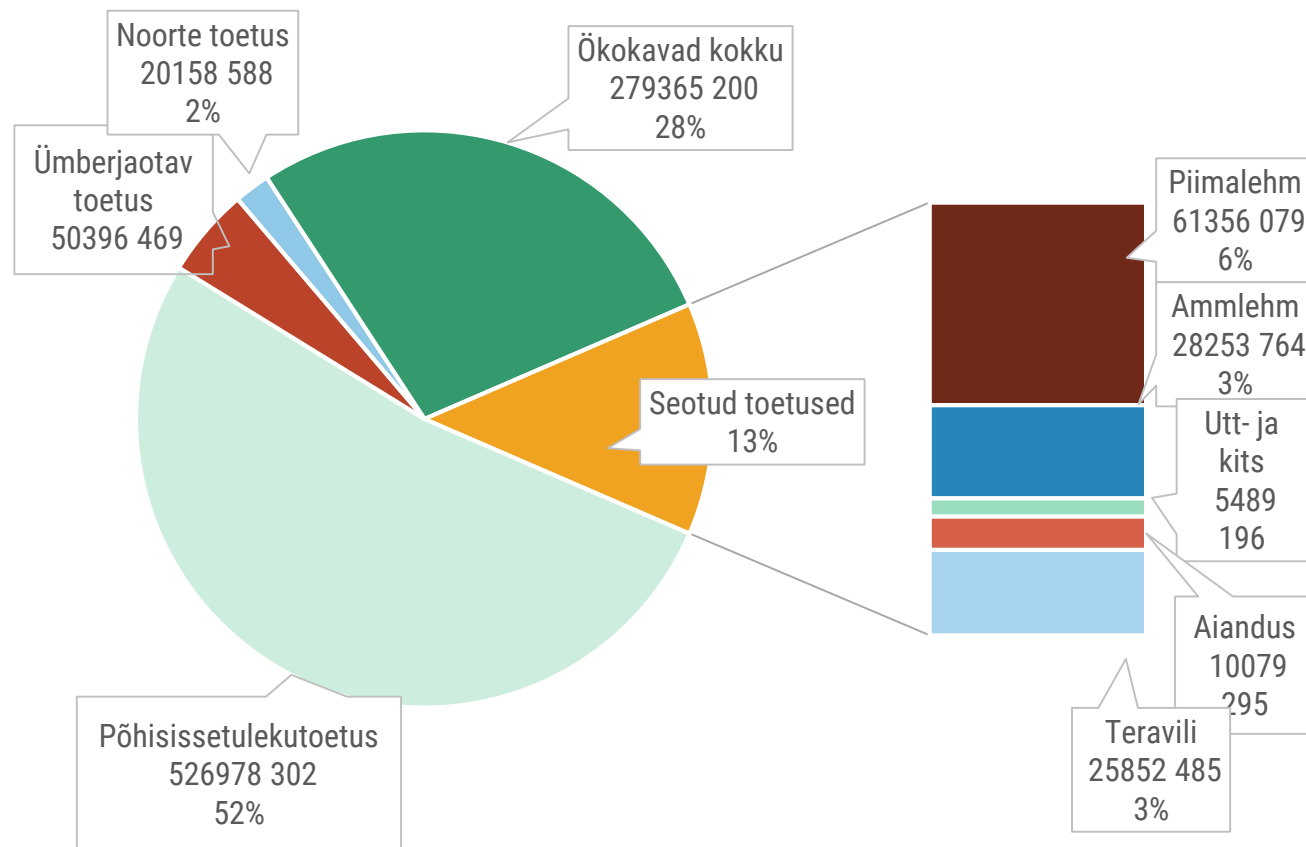

Eelarve jaotus erieesmärkide vahel (rahastamisallikad)

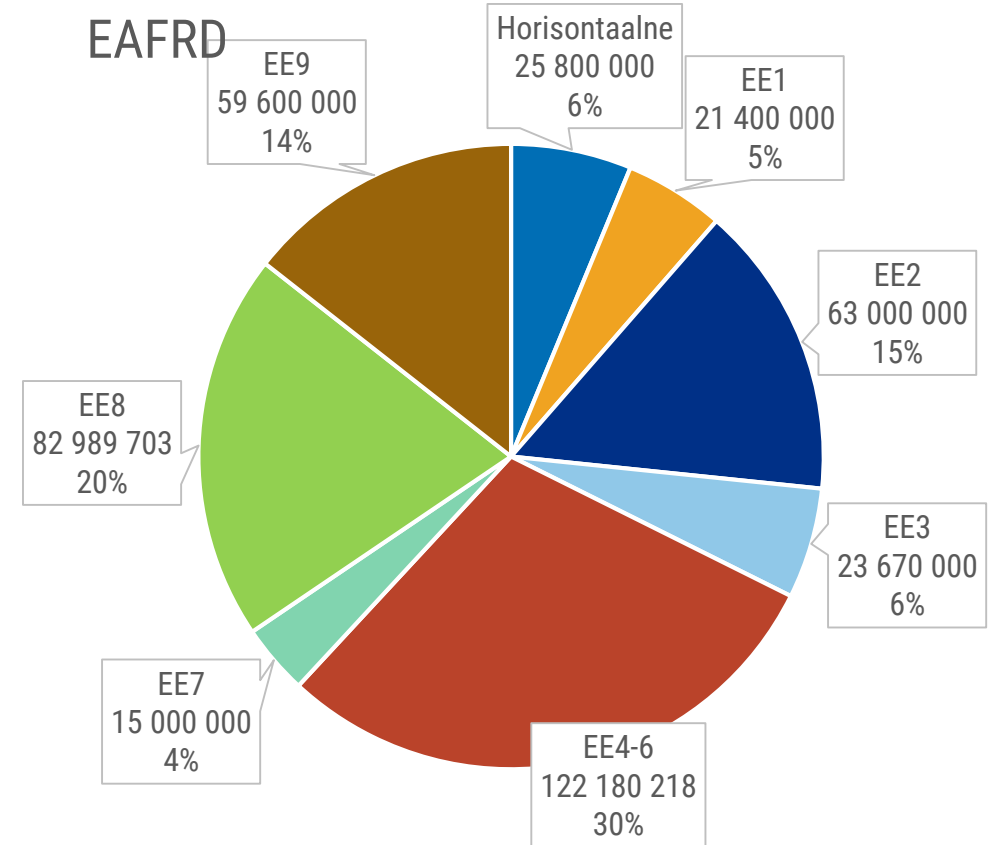
Otsetoetused 2023-2027

Otsetoetused kokku	100%	1 007 929 378
Põhississetulekutoetus	53%	526 978 302
Ümberjaotav toetus	5%	50 396 469
Noorte toetus	2%	20 158 588
Ökokavad kokku	28%	279 365 200
Ökokava: keskkonnasõbralik majandamine	14%	145 525 200
Ökokava: mesilaste korjeala	0,2%	1 875 000
Ökokava: ökoalad	3%	29 245 000
Ökokava: ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal	1%	9 720 000
Ökokava: mahepõllumajanduse ökokava	9%	93 000 000
Seotud toetused kokku	13%	131 030 819
Piimalehm	6,1%	61 356 079
Ammlehm	2,8%	28 253 764
Utt- ja kits	1%	5 489 196
Aiandus	1,0%	10 079 295
Teravili	2,6%	25 852 485

Maaelu toetused 2023-2027

Erieesmärk	Sekkumine	Kokku
Horisontaalne	Teadmussiirde- ja nõustamisteenuste (AKIS) toetus	17 000 000
	Nõuande toetus	6 000 000
EE1	Innovatsioonikoostöö projektid	15 000 000
	Põllumajanduskindlustustoetus	1 000 000
EE1	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (tootlik)	10 000 000
	Investeeringud põllumajandusega seotud taristu (maaparandussüsteemid ja teed) kaasajastamise (mittetootlik)	18 500 000
EE2	Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (finantsinstrument)	20 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	40 000 000
	Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud (finantsinstrument)	10 000 000
	Põllumajanduse ja toidusektori müügivõimekuse tõstmine	10 000 000
EE3	Uute ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine	25 000 000
	Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (tagastamatu abi)	20 000 000
	Ühistulised tootlikud investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (finantsinstrument)	15 000 000
	Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine	2 000 000
EE 4-6	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamine	1 300 000
	Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine	1 150 000
	Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud (tagastamatu abi)	50 000 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (tootlik)	6 500 000
	Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks (mittetootlik)	1 000 000
	Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised	812 000
	Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades	25 000 000
	Mulla- ja veekaitsetoetus	23 205 399
	Väärtusliku püsirohuma sailitamine	8 112 300
	Pärandniidu hooldamise toetus	42 095 975
EE 7	Kohaliku sorti taimede kasvatamise toetus	588 432
	Ohustatud tõugu looma pidamise toetus	9 536 167
EE 7	Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine	25 000 000
	LEADER - kogukonna juhitud kohalik areng	59 487 129
EE 8	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (tagastamatu abi)	30 000 000
	Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks (finantsinstrument)	10 000 000
	Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas	15 000 000
	Investeeringud bioressursside väärindamisse	3 000 000
EE 9	Loomade heaolu toetus	30 000 000
	Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus	27 000 000
	Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus	10 000 000
	Loomataudide kontrollprogrammide alase koostöö toetus	10 000 000

HE: Sektori kaasajastamine põllumajanduses ning maapiirkondades teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil ning ergutades nende kasutuselevõttu

Sekkumised

- 1) Teadmussiirde- ja nõustamisteenuste (AKIS) arendamise toetus
- 2) Nõuande toetus
- 3) Innovatsioonikoostöö projektid

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **AKIS sidusamaks:** teadmussiirde ja nõuande ühine koordineerimine AKIS sekkumisena (koolitused, seminarid, AKIS osakud, teabesalv)
- **Nõuanne tugevamaks:** teenuste arendamine, nõustajate järelkasv, valdkondlike lünkade katmine (sh uue valdkonnana innovatsioon), nõustajatele tugiteenused
- **Toetused paindlikumaks:** AKIS osakud, arendusosakud
- **Tegevused mitmekesisemaks:** erinevad formaadid, laiemad sihtrühmad, konkreetse sihtrühma vajadustest lähtuv formaadivalik, digilahendused

Aruka ja vastupanuvõimelise põllumajandussektori toetamine

Toetada põllumajandustootja **elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet** kogu EL-is, et tagada toiduga kindlustatus

Suurendada **konkurentsivõimet ja turule orienteeritust**, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule

Parandada põllumajandustootjate **positsiooni tarneahelas**

EE 1: Toetada põllumajandustootja elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet kogu EL-is, et tagada toiduga kindlustatus

Sekkumised

- 1) Põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks (PST)
- 2) Täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks
- 3) Põllumajandustootmisega seotud toetus piimalehma kasvatamiseks
- 4) Põllumajandustootmisega seotud toetus ammalehma kasvatamiseks
- 5) Põllumajandustootmisega seotud toetus ute ja kitse kasvatamiseks
- 6) Põllumajandustootmisega seotud toetus teraviljakultuuride kasvatamiseks
- 7) Põllumajandustootmisega seotud toetus aianduskultuuride kasvatamiseks
- 8) Põllumajanduskindlustustoetus
- 9) Põllumajandustaristu kaasajastamine

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Fookuses aktiivne põllumajandustootja ja tema sissetulekud ning konkurentsivõime**
- **Põhisissetulekutoetuse** rohestamise komponent liigub tingimuslikkusesse, nõuded kavandatud lihtsamana, PLKd toetusõiguslikud
- ÜPP sotsiaalne mõõde – **täiendav ümberjaotav toetus** uus kohustuslik otsetoetuste element
- **Seotud toetuste** puhul jätkatakse seni toetatud sektorite toetamist, lisandunud on vahepeal mitte toetust saanud sektorid, uuea lisandub seotud toetus teraviljale
- **Riskijuhtimise** peamine instrument põllumajanduskindlustustoetus

EE 2: Suurendada konkurentsivõimet ja turule orienteeritust, pöörates erilist tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule

Sekkumised

- 1) Mesindussektori sekkumine
- 2) Toidutööstuste materiaalsed investeeringud
- 3) Toidutööstuste materiaalsed ja immateriaalsed tootlikud investeeringud (FI)
- 4) Põllumajanduse ja toidusektori müügivõimekuse tõstmine
- 5) Uute ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Toidutööstuste investeeringud** – fookuses investeeringud, mis aitavad kaasa keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele
- **Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine** – võimalus taotleda investeeringutoetust
- Terviklikum lähenemine **müügivõimekusele** sise- ja välisturul
- Suurem koostöö **mesindussektoris**

EE 3: Parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas

Sekkumised

- 1) Ühistulised investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse
- 2) Ühistulised tootlikud investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse (FI)
- 3) Liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamise toetamine
- 4) Tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomise toetamine
- 5) Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Ühistegevus** – fookuses tunnustatud tootjaorganisatsioonid. Toetatakse tunnustatud tootjaorganisatsioonide loomist ning nende arengut
- **Suurprojekt** – sihtgrupiks on tunnustatud tootjaorganisatsioonid
- **Kvaliteedikavad** – fookuses kvaliteedikavade rakendamine ning nende promotsioon

Keskkonnahoiu ja kliimameetmete edendamine ning EL keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse panustamine

Panustada **kliimamuutuste** leevendamisse ja nendega kohanemisse ning **säästvasse energiasse**

Edendada säästvat arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu **vesi, muld ja õhk**

Panustada **elurikkuse** kaitsesse, edendada **ökosüsteemi teenuseid** ning säilitada **elupaiku ja maastikke**

EE 4: Kliimamuutused

EE 5: Loodusvarade säästev majandamine

EE 6: Elurikkus

Sekkumised

- 1) Kliima- ja keskkonnakava: Keskkonnasõbralik majandamine
- 2) Kliima- ja keskkonnakava: Mahepõllumajanduse ökokava
- 3) Kliima- ja keskkonnakava: Ökoalad
- 4) Kliima- ja keskkonnakava: Ökosüsteemiteenuste säilitamine põllumaal
- 5) Kliima- ja keskkonnakava: Mesilaste korjeala toetus
- 6) Põllumajandustootjate materiaalsed investeeringud
- 7) Põllumajandustootjate tootlikud materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud (FI)
- 8) Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks: Tootlikud investeeringud
- 9) Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks: Mittetootlikud investeeringud
- 10) Maaparanduslikud keskkonnakaitserajatised
- 11) Mulla- ja veekaitsetoetus
- 12) Väärtusliku püsirohumaat säilitamine
- 13) Pärandniidu hooldamise toetus
- 14) Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus
- 15) Ohustatud tõugu looma pidamise toetus
- 16) Elurikkuse soodustamine Natura 2000 erametsades

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Fookuses keskkonnahoidlikkus põllumajanduses**
- Uus **keskkonnaarhitektuur**
- Keskkonnasekkumiste **sammasteülene kavandamine**
- LR kujundatavad **keskkonnasekkumised I sambas**
- Rohkem **suunatud sekkumisi** ja **rohkem valikuid põllumehele**
- **Mahepõllumajandustootjate** juurdepääs enamikele keskkonnasekkumistele
- **Investeeringutoetused** suunatud roheüleminekule

Maapiirkondade sotsiaalmajandusliku olukorra edendamine

Olla atraktiivne **noorte põllumajandustootjate** jaoks ja soodustada **ettevõtluse arengut** maapiirkonnas

Edendada **tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalset kaasatust ja maapiirkondade arengut**, sh biomajandust ja säästvat metsamajandust

Parandada EL-i **põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise osas**, sh säästval moel toodetud ohutu ja toitev toit, toidu raiskamine, loomade heaolu

EE 7: Olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks ja soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades

Sekkumised

- 1) Täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele
- 2) Põllumajandusliku tegevusega alustava noore ettevõtja soodustamine

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- Noortele põllumajandustootjatele suunatakse **sammasteüleselt kokku 3%**. Sellest 2% suunatakse I sambast. Toetust makstakse 5 aasta eest, sh ka eelmisest perioodist toetust saanutele
- **Noorte põllumajandustootjate alustamisel** suurem tugi, äriplaanide sisulisem hindamine

EE 8: Edendada tööhõivet, majanduskasvu, sotsiaalsel kaasatust ja maapiirkondade arengut, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust

Sekkumised

- 1) Investeeringud ettevõtete konkurentsivõime tõstmiseks
- 2) Investeeringud ettevõtluskeskkonna arendamiseks maapiirkonnas
- 3) Investeeringud bioressursside väärimdamisse
- 4) LEADER-kogukonna juhitud kohalik areng

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Ettevõtluse** rõhk uute atraktiivsete ja hästi tasustatud töökohtade loomisel – ressursitõhusus, rohe- ja digipöörde toetamine
- Eraldi fookus **ettevõtlust toetaval keskkonnal**
- **LEADER** jätkub sarnases suurusjärgus

EE 9: Parandada EL-i põllumajanduse reageerimist ühiskonna nõudlusele toidu ja tervise vallas

Sekkumised

- 1) Loomade heaolu
- 2) Mahepõllumajandusliku loomakasvatuse toetus
- 3) Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus
- 4) Loomataudide kontrolliprogrammide alase koostöö toetus

Peamine fookus ja muutused võrreldes eelmise perioodiga

- **Fookus esmatootmisel ehk loomade heaolul ja tervisel**
- **Maheloomadele** eraldi sekkumine
- Lisandunud **karjatervise ja loomataudide ennetamise** aspekt (eraldi sekkumised)
- **Investeeringud**, mis on suunatud loomade heaolu parandamiseks

Olulisemad muudatused pärast eelmist juhtkomisjoni

- **Ümberjaotav toetus – 10% → 5%**, ümberjaotamise eesmärki täidame osaliselt läbi seotud toetuste
- Ümberjaotavast toetusest **vabanenud vahendid suunati seotud toetustesse** (peamiselt piimalehmade ja ammlehmade lävendite ja ühikumäärade ülevaatamiseks ja teravilja seotud toetuse lisamiseks)
 - **Piimalehmad** – toetus kuni 270 piimalehma eest, 320/160 eurot/piimalehm, 12 MEUR/a
 - **Ammlehmad** – toetus kuni 100/200 ammlehma eest, 130/65 eurot/ammlehm, 5,6 MEUR/a
 - **Teravili** – toetus kuni 100 ha eest, 30 eurot/ha, 5,2 MEUR/a

Olulisemad muudatused pärast eelmist juhtkomisjoni (2)

- KSM-s töötatakse välja lisatoetus **TKV enesekontrolliplaani toetamiseks**, jätkuvalt otsime lahendust KSM ühikumäära tõstmiseks
- Käivad arutelud **tingimuslikkuse nõuete** sisustamise osas

Olulisemad muudatused pärast eelmist juhtkomisjoni (3)

- **Mahe LHT** jaoks leiti summa II samba siseselt (12 miljonit eurot), puudub vajadus sammaste vahel vahendeid ümber tõsta
- Ära jäetakse **tootmispotentsiaali taastamise** (2 mln €) ja **metsataristu korrashoiu** ja arendamise (2 mln €) sekkumine ning **üleminevad kohustused** (8 mln eurot) kaetakse käimasoleva MAK vahenditest
- **Metsateede** võimalus lisati põllutaristu sekkumisse
- I sambas vabanenud vahendid suunati **PST-sse** (ühikumäär 110 eurot/ha)

Olulisemad muudatused pärast eelmist juhtkomisjoni (4)

- **Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetus** disainiti ümber investeringutoetuseks
- **Põllumajandustootjate materiaalsete investeringute** raames lisandusid loomade heaolu eesmärgil teatud investeringud (lihavesekasvatus)

Strateegiakavade heakskiit ja tulemuste hindamine

- ÜPP strateegiakavade esitamise tähtaeg – LR-d peavad esitama oma ÜPP strateegiakavade *esialgse versiooni* Euroopa Komisjonile **hiljemalt 2022. aasta 1. jaanuaril**
- Euroopa Komisjonil on strateegiakavade menetlemiseks aega **6 kuud** pärast nende esitamist
- Alates **2024.** aastast esitavad LR-d iga-aastase tulemusaruande, Euroopa Komisjon hindab strateegiakavade tulemuslikkust **2025.** ja **2027.** aastal

Edasine siseriiklik ajakava

2021

- **Detsember** – Vabariigi Valitsuse mandaadi küsimine ÜPP strateegiakava esialgse versiooni esitamiseks ja läbirääkimisteks Euroopa Komisjoniga
- **Detsember** – KSH aruande avalikustamine, eelhindamise lõplik aruanne

2022

- **01.01** ÜPP strateegiakava (esialgse) esitamine Euroopa Komisjonile ja läbirääkimiste algus
- **Jaanuar** – KSH aruande avalik arutelu
- **Veebruari lõpp** – KSH aruande kinnitamine
- **Märts** – ÜPP strateegiakava kooskõlastamine, VV heakskiit ja nõuetekohase ÜPP strateegiakava esitamine Euroopa Komisjonile
- ... ÜPP strateegiakava heakskiit Euroopa Komisjonilt
- **II-III kvartal** – uue ÜPP rakendamise seaduse (ELÜPS) vastu võtmine Riigikogus

2023

- **Jaanuar** – ÜPP strateegiakava 2023-2027 rakendamise algus
- **Jaanuar** – ELÜPSi jõustumine

Küsimused aruteluks

- Millisel määral on Teie hinnangul ÜPP strateegiakava sekkumised tasakaalus erieesmärkide vajadustega?

- Kuivõrd on sekkumiste planeeritud tulemused Teie hinnangul saavutatavad ning kas need aitavad kaasa majandusliku, keskkonnaalase ja sotsiaalse jätkusuutlikkuse kasvule?

MAAELUMINISTEERIUM

Aitäh!